

Mikéc – A fáraó álma

Mikéc Hetiszakasz tartalma פרק

Szakaszunkban – Mikéc (1Mózes 41:1–44:17.) – Józsefet a börtönből egyenesen a királyi palotába szalajtják, hogy megfejtse a Fáraó álmát. Ez sikerül is neki és azonnali hatállyal alkirályi kinevezést kap, hogy előkészítse Egyiptomot a hét szűk esztendőre. Amikor ez eljön, az éhező országokból Egyiptomba jönnek gabonát venni és a Kánaánból jövők között vannak József testvérei is, akik annak idején eladták őt és apjának, az idős Jákobnak azt mondták, hogy vadállat tépte szét. József nem fedi fel magát, hanem követeli, hozzák le magukkal a “kicsit”, Benjámint is. Amikor ez megtörténik, a József-dráma a végkifejlethez közeledik.

József fogságának akkor szakad vége, amikor a fáraó álmot lát, amelyben hét kövér tehenet felfal hét ösztövről, hét szép, telt kalászt pedig elnyel hét aszott, vékony kalász. József megfejtése szerint az álom azt jelenti, hogy hét bőséges esztendőt az éhség hét szűk esztendője fog követni, és azt tanácsolja a fáraónak, hogy a bőség éveiben halmozgasson fel gabonataralékokat. A fáraó erre kinevezi Józsefet Egyiptom kormányzójává. József feleségül veszi Ászenátot, Potiferának, Őn papjának leányát, és két fia születik tőle: Menásse és Efrájim. – **1Mózes 41:1–52.**

Az éhínség kiterjed az egész térségre, és egyedül Egyiptomban lehet élelmet szerezni. József tíz fivére Egyiptomba utazik, hogy gabonát vegyenek; a legifjabb, Benjámin, otthon marad, mert Jákob nem szeretné, hogy baja essék. József felismeri bátyjait, ők azonban nem ismernek rá öccsükre. József megvádolja őket, hogy

kémkedni jöttek, és ragaszkodik hozzá, hogy hozzák el Benjámint is, ezzel igazolva, hogy valóban azok, akiknek mondják magukat, és Simont túszként visszatartja. Hazafelé tartva, a fivérek felfedezik, hogy a pénz, amelyet a gabonáért fizettek, rejtélyes módon visszakérült hozzájuk. – **1Mózes 41:53–42:28.**

Jákob csak azt követően egyezik bele Benjámin elküldésébe, hogy Jehuda személyes felelősséget vállal érte. Ezúttal József szívélyesen fogadja őket, szabadon engedi Simont, és ebédre invitálja őket házába. Ott belerejti varázserővel bíró ezüstserlegét Benjámin zsákjába. Miután a fivérek másnap reggel elindulnak hazafelé, üldözőbe veszik őket, majd, miután átkutatják zsákjaikat, és megtalálják náluk a serleget, letartóztatják őket. József felajánlja, hogy szabadon ereszti mindnyájukat, csak Benjámint tartja vissza, hogy szolgája legyen. – **1Mózes 42:29–44:17.**

שבת שלום

Mikéc – (מקע)

A három kérdés

A szentírási kommentárok három komolyabb problémát feszegetnek e figyelemre méltó történettel kapcsolatban.

(1) Nem könnyű megérteni, hogyan lehetséges, hogy az álommagyarázás után József a fáraónak tanácsokat osztogathasson a közelgő éhínség kezeléséről. Hogy jön egy frissen szabaddá tett rabszolga ahhoz, hogy Egyiptom királyának minden aggály nélkül kéretlen tanácsot adjon, annak a királynak, aki megkérdőjelezhetetlen hatalomként uralkodik? A fáraó azért hozatta elő a börtönéből Józsefet, hogy az álmát magyarázza, nem pedig azért, hogy tanácsokat osztogasson neki!

(2) A történetmesélésből világos, hogy a fáraót elképesztette a probléma József-féle megoldása. Na de csak nem kell atomfizikusnak lenni ahhoz, hogy valaki előálljon egy javaslattal, miszerint, ha a hét bőséges esztendő jön előbb, akkor talán nem ártana tartalékolni az éhínség idejére! Mi a zseniális József tanácsában?

(3) Az is világos, hogy a fáraó csodálattal adózott József álomfejtésének, mert egyetlen bölcse sem volt képes kiötleni hasonlót. De hát József értelmezése egyszerű és nyilvánvaló. Mikor kövérek a tehenek? Ha sok a legelni való. Mikor soványak? Ha kevés. Mikor dús a kalász? Ha sok az aratni való. Mikor aszott? Ha éhínség van. Mi lepte hát meg ennyire a fáraót József magyarázatában? És miért nem tudott senki hasonlóval előállni?

Egy szombati beszédében, 1973-ban a lubavicsi Rebbe a következő magyarázattal hozakodott elő: Egyiptom álommagyarázói nagyon is számításba vették a józsefi interpretációt, azaz hogy a hét éhínségesztendő követi majd a hét bőségesztendőt. De elvetették ezt a magyarázatot, és pedig azért, mert az álom egy fontos részletével nem volt összebékítendő.

A fáraó első álmában hét csúnya, ösztövért tehenet lát, ezek jönnek le a folyóhoz a hét szép tehén után, és „megállottak az ott levő tehenek mellett a folyó partján”. Azaz volt egy idő az álomban, amikor a két-hetes csapat egyszerre volt jelen, és csak azután falta fel a hét ösztövért a hét kövért.

Éppen ez a részletben rejtett az oka annak, hogy Egyiptom bölcsei elvetették azt az interpretációt, amit később József felkínál a fáraónak, és ezért álltak elő mindenféle marhasággal inkább.

Mert hát hogyan is lehetne, hogy a szükség és a bőség éve egyszerre legyenek jelen? Vagy hét kövér a tehén, vagy hét sovány, de egyszerre csak nem lehet! Hét évnyi éhínség nem létezhet a hét évnyi bőséggel egyszerre.

József zsenialitása itt nyilvánul meg a maga elképesztő módján. Mikor József előállt, hogy közölje a fáraóval, készüljön az éhínségre, nem valami kéretlen tanácsot adott neki az ország kormányzása dolgában, hanem az álomfejtés része volt ez a tanács!

József ugyanis megértette, hogy a két tehéncsoport egymással párhuzamos létezése a közelgő éhínség megoldása: a bőség idején Egyiptomnak úgy kell „együtt élnie” az éhínség éveivel, mintha jelen volnának már. Míg élvezik épp a bőséget, meg kell feszíteniük a képzelőerejüket, hogy a jövő éhínség realitását is érezzék, és minden áldott nap tegyenek félre tartalékot. A hét ösztövért tehen tehát nagyon is jelen van az emberek lelkében, tudatában és viselkedésében, mikor pedig még a kövéreké a terep.

És megfordítva: ha ezt a megoldást alkalmazza Egyiptom, akkor az éhínség éveiben is jelen lesz a bőség, annak áldása – a hét kövér tehén „él” és ott van, noha a terep a hét ösztövérté.

Ez hatott olyan mélyen a fáraóra József álommagyarázatában. Először is az képesztette el, milyen zseniálisan számolt el az álomnak egy olyan részletével, ami elkerülte Egyiptom minden bölcseinek figyelmét.

Glitzenstein Chaim Shaul rabbi

HETI SZIDRA: Naftali Krausz hászid folklór tükrében

Az „ismeretlen” haszid

A Biblia elbeszélése szerint, József megfejtette a fáraó álmát, ezért az, jutalmul, kinevezte Egyiptom alkirályának. Ebbéli minőségében megszervezte, hogy az országban még a hét szűk esztendőben sem éheztek az emberek. Nagy „karriert” futott be a 30 éves József, akit előbb igazságtalanul bebörtönöztek, innen pedig egyenesen a hatalom csúcsára került.

Aki figyelmesen olvassa az Írás szövegét, az észreveszi, hogy József nem „ajánlotta magát” a fáraónak. Ő mindössze annyit mondott, hogy „szemeljen tehát ki a fáraó egy értelmes és bölcs férfiút ...”.

A dubnói Maggid magyarázata szerint József – feltehetően – attól tartott, hogy a fáraó körül lebzselő

varázslók, kuruzslók, álmfejtők, akiknek nem sikerült az álmod megfejtésük, nevetség tárgyává teszik majd az ő álmfejtését, és lehetetlenné javaslatának megvalósítását. Ezért mondta, hogy „szemeljen ki a fáraó” egy megfelelő embert. József fenti szavai után közvetlenül olvasható, miszerint „**És jónak tett szett a dolog fáraó szemében és minden szolgája szemében**” (1Mózes, 41, 37). Ezek után József azt ajánlotta, hogy a király nevezzen ki tisztviselőket,

akik – a hét bő esztendőben – begyűjtik a gabonát, akár erőszakkal is elvéve a gabonafelesleget a néptől. Ezzel a népszerűtlen feladatot elhárította magától, míg a gabona szétosztását – majd később, a hét szűk esztendőben – magának tartotta fenn.

Oroszországban, egyik évben, nagy szárazság pusztított, ami nagy éhínséget idézett elő. Természetesen a zsidó közösségek is éppúgy szenvedtek, mint mások. Az éhezők megsegítésére bizottságokat állítottak fel, de minél több bizottság volt, annál inkább nőtt a nyomorúság. A briszkai reb Jose Beer ezt az esetet használta fel – szellemesen – József magatartásának megmagyarázására. Miből gondolta József, hogy a hét jó év után bekövetkezik a hét szűk esztendő – fejtegette gondolatát. Hátha az Örökkévaló megmásmítja akaratát, és mégsem lesz éhínség? – Hát abból – mondta – mert, ha bizottságok létesülnek a gabona begyűjtésére – az éhínség biztosan bekövetkezik...

„**Találhatunk-e olyan embert, mint ez, egy embert, akiben Isten szelleme van?**” (uo., 38). Hiszen, ha találok illet Egyiptomban, nem neveznék ki egy zsidót egy ilyen magas állásra, de hát, sajnos, nem találok illet... (Jichák J. Reines rabbi).

„**Akiben Isten szelleme van**” – egy zsidó, aki ápolt és díszes ruhában jár (ahogy a Midrás leírja) és mindemellett Isten szelleme lakozik benne – ez valóban ritka jelenség... (Reb Bunim).

„**És szólt Fáraó Józsefhez: Miután Isten mindezt tudatta veled, nincs oly értelmes és bölcs ember, mint te**” (uo. 39).

A példázatairól híres dubnói Maggid egy hasonlattal magyarázta meg bővebben eme mondást:

Egy gazdag és tiszteletben álló kereskedő – övé volt a város legnagyobb üzlete – a hitközség vezetőinek arról panaszkodott, olyan magas adót vetettek ki rá, hogy képtelen azt megfizetni. – Valóban nagy az üzletem és a raktár is tele van áruval – magyarázkodott – de mindez nem az enyém, mert hitelbe vettem és még nem fizettem ki. A hitközség vezetői azonban elutasították őt, mondván, aki ilyen nagy hitelt tud szerezni, az annak a bizonyítéka, hogy megbíznak benne és fizetőképességnek tartják.

HETI SZIDRA: Naftali Krausz hászid folklór tükrében

Egy koldusszegénynek nem adnak hitelt. Szóval – magyarázta a Mággid – József, mielőtt elmondta volna a fáraónak álma megfejtését, szerényen megjegyezte, hogy az nem rajta múlik, hanem mindez Isten kezében van. A fáraó erre mondta azt, hogy ha Isten vele, Józseffel, közölte az álom megfejtését – vagyis ilyen nagy hitele van az Örökkévalónál – akkor az elég bizonyíték arra, hogy „nincs oly okos ember, mint te.” Hiszen egy arra alkalmatlan embert Isten nem ruházhat fel bölcsességgel...

„És a fáraó elnevezte Józsefet Cofnát-Páánéáchnak...” (uo. 45).

Az egyiptomi uralkodó a hivatallal együtt új, egyiptomi hangzású nevet is adott Józsefnek. József azonban nem vette fel és nem is használta ezt az Egyiptomosított nevet, hanem megtartotta eredeti, héber nevét.

„Ekkor mondta a fáraó egész Egyiptomnak: menjete Józsefhez...” (uo. 55).

Amikor József testvérei Kánaánból, ahol szintén dúlt az éhínség, eljöttek Egyiptomba, hogy ott próbáljanak élelmet szerezni – József felismerte őket. Azok viszont – a nagyhatalmú alkirályban – nem látták meg eladott fivérüket.

József, hogy próbára tegye őket, kémkedéssel gyanúsította meg testvéreit. „...**Fáraó életére, bizony kémek vagytok**” (uo. 42,16).

A horodnai reb Nachumka idejében, a város kormányzójának tisztét egy kegyetlenül rossz ember töltötte be. Sok gonoszságot követett el a helybéli zsidók ellen, de reb Nachumkét – aki nagy cádik hírében is állott – kivételesen, tisztelte és becsülte. Egyik nem-zsidó újév alkalmával a hitközség küldöttsége – élén reb Náchummal – felkeresték a kormányzót és boldog újévet kívántak neki. A látogatás végeztével a küldötteket elbocsátotta, de reb Nachumot arra kérte, maradjon.

– Ne gondolja rabbi úr – kezdett bele mondandójába a kormányzó – hogy én annyira idióta vagyok, mint ahogy a zsidók azt elképzelik. Tudom én, hogy mennyire nem szeretnek engem, hiszen nem sok jót kapnak tőlem. Tudom, hogy most is csak kényszerből áldottak meg, szívükben pontosan az ellenkezőjét kívánják nekem. Hiszen ez a zsidó gondolkodásmód. Még a bibliai József is a fáraó életére szokott esküdni, mintha az olyan nagyon fontos lett volna neki, holott... Szóval, a küldöttség tagjain nem csodálkozom. De Ön rabbi úr, aki igaz ember, miként kívánhatott nekem boldog újévet, közben pedig...

– Isten őrizz szólalt – meg a rabbi – az az áldás, amellyel jókívánságainkat elmondtuk, igazi, szívből jövő áldás volt. Hiszen mit is jelent a kormányzó úrnak a boldogság? Kétségtelenül előléptetést, hogy kinevezzék előbb körzeti kormányzónak, majd miniszternek, vagy még ennél is többnek, alkirálynak...S ebben az esetben biztosan Horodnát is elhagyná, és ezt – erre akár esküdni is merek – a város zsidói tiszta szívből kívánnák a kormányzó úrnak...

Raj Tamás gondolatai a temetkezésünk kialakulásáról VI. rész

SÍRFELIRATOK

A temetők és a sírkövek kétségtelenül legfontosabb, legtöbbet mondó részei a sírfeliratok. Ha csupán a könyvünkben előforduló köveket és - többségükben héber nyelvű - szövegüket vizsgáljuk, sokoldalú ismeretet nyerünk a régiekről. Mi mindenről mesél például a szécsényi emberformátumú sírkő? Az ősi formulák, szimbólumok és motívumok mögül minduntalan egyéni sorsok bukkannak elő. A látszólag oly hallgatólagos kő beszédes is lehet.

„Egy kő sír a falból” - olvassuk a Bibliában (**Habakuk könyve 2:11**). Csak meg kell hallani a hangját. Értő szemre, alázatos figyelemre van szükség, hogy az olykor évszázadok óta némán rejtőző kövek, megkopott, elföldelt, beépített, dirib-darabra tört ódon betűk újra megszólaljanak, s elmondják történetüket. Elvégre nemcsak a könyveknek, a köveknek is sajátos sorsuk van...

„Egy kő sír a falból” - mennyi szenvedélyt és szenvedést őriznek a régi kövek? Közép-Európa egyik legrégebbi, héber feliratos sírköve az ausztriai Völkermarktból arról beszél, hogy az alatta fekvő **„bőkezű”** férfiút 1130 nyarán Magyarországon ölték meg alattomban. Egyik-másik sírkő mintha költői veretű szövegbe ötvözné szerzőjének fájdalmát. Egy szarvasos sír feliratát mintha korának valamely héber nyelvű művésze fogalmazta volna.

Közép-kelet-európai zsidó temetőben járva, szép számmal találkozhatunk úgynevezett „üres” sírokkal. A felirat mártírok, vértanúk emlékét őrzi, akiknek nem adatott meg a természetes végtisztesség. Hozzá tartozóik - földi maradványok elhantolása nélkül - sorra ráírták az elpusztítottak nevét a sírkőre: időről-időre legalább föl lehessen keresni **„sírjaikat”** ...

„Egy kő sír a falból”. Könyvünkkel, a kétségtelen művészi élményen és élvezeten túl, fel szeretnénk hívni a figyelmet múltunk és jelenünk egy darabjára. A közép-kelet-európai zsidó temetőkre, amelyek a helyi kultúra, történelem és művészet szerves részei, amelyek sajnálatosan kevésbé ismertek és - félő - lassan veszendőbe mennek...

JELEK ÉS JELKÉPEK

A bibliai Tízparancsolat tiltja az emberábrázolást, a „faragott képek” tiszteletét, ezért zsidó temetőben mindmáig nem láthatunk sírszobrot vagy fényképet, sőt - hagyományos helyen domborművet sem. A legrégebbi sírköveken jóformán a felirat az egyetlen „dísz”. Később apró vésett jelek, motívumok (szőlőindák, virágdíszek), valamint a vallási hovatartozást jelölő szimbólumok bukkannak fel.

Az ókor végéről fennmaradt zsinagógák művészi mozaikpadlói és a Dura Európoszban (i.sz. 2. sz.) előkerült freskó arról győző meg, hogy a zsidó képzőművészet szinte „két dimenzió” közé szorult. Mindez azonban nem sorvasztotta el az alkotói tehetséget, csupán olyan útra vezette, amely a szerényebb formákhoz szoktatta a művészeket. Ha valóban érteni akarjuk a kőfaragók művészi mondanivalóját, ismernünk kell azokat az ősi jelképeket és szimbólumokat is, amelyek üzenetüket a messzi múltból számunkra közel hozzák.

Raj Tamás gondolatai a temetkezésünk kialakulásáról V. rész

I. SZIMBÓLUMOK

1. menóra: hétágú gyertyatartó, minden bizonnyal a legősibb zsidó jelkép. Ágszerűen kiképzett alakja rokonságban áll az élet fájának ősi motívumával. A zsidóságban először Mózes korában, a pusztai szentély leírásánál jelenik meg. A színaranyból készült mestermunka Becalél műve volt. Mindkét jeruzsálemi Szentély fennállása idején (i.e. 950-i.e. 587, illetve i.e. 517-i.sz. 70) a templom központi részén állt, és az örökmécses szerepét töltötte be. Hét ága ezért a hét 7 napjának felel meg. Szimbólumként szerepel az Antigonosz király által kiadott pénzen (i.e. 40). A római korban általánosan ismert zsidó jelkép volt. Gyakorta találkozunk vele pannoniai zsidó sírköveken, gemmákon, mécseseken, akár csak később a középkori és újkori templomokon, sírköveken és az illusztrált kéziratokban. Piatra Neamt-ben egy szép szecessziós változata látható.

2. hanukai gyertyatartó: nyolcágú lámpás, amelyet egy szolgagyertya (samesz) egészít ki. Magyarországon ezt is menóraként szokás emlegetni. A makkabeus szabadságharc és az arra emlékeztető téli hanuka (felavatási) ünnep jelképe. Amikor i.e. 165-ben visszafoglalták Jeruzsálemet, mindössze cseppnyi szentelt olajat találtak ott, amely a Szentélyben - úgymond nyolc napig égett. Sírköveken feltehetőleg akkor alkalmazták ábrázolását, ha az illető hanukakor (december táján) halt meg.

3. Dávid-csillag (héberül mágén Dávid = Dávid pajzsa): hatágú csillag, két egymásba fordított háromszögből áll. Héber neve történetesen szintén hat betűt tesz. Ősi jelkép, minden bizonnyal Indiából ered: az ég és a föld vagy a férfi és a nő találkozásának szimbóluma. A zsidó hagyomány szerint Dávid király (ur. i.e. 1010-970) katonáinak pajzsára vésték ezt a jelet, vagy a pajzs ilyen csillagalakú volt. Első ábrázolása zsidó környezetben a capernaumi (Kfar Nahum-i) zsinagógában fordul elő (i.e. 2. sz.). A középkori misztikusok sokat foglalkoztak értelmezésével. A két háromszög feltehetőleg egy talmudi mondással hozható párhuzamba (Avot I, 2; 1, 18.). A lefelé fordított, égi háromszög a világ három olyan alappillére jelképezi, amely Istentől függ: igazság, törvény és béke. Vele szemben a fölfelé irányuló, földi háromszög megvalósulása az emberen áll: Tóra, istenszolgálat és a szeretet gyakorlása. Magyarországon a Mátyás király és Beatrix esküvőjén (1476) részt vett zsidó küldöttség zászlaján, valamint a hódoltság korabeli kisebb (szefárd) budai zsinagóga bejárata fölött szerepelt ez a jel. Az újkori sírköveken és templomokon általánosan elterjedt. Homonnán a Dávid-csillag közepébe illesztették az „itt nyugszik” feliratot. Piatra Neamtban pedig a „Cijon” szót.

4. sófár: hajlított, kosszarvból készült kürt, melynek hangja jelezte az ókori Jeruzsálemben a szombat és az ünnepek kezdetét és végét. Halál esetén is megszólaltatták. A pusztai vándorlás idején a nép összehívására, buzdítására szolgált. Sófárhang kísérte - a Biblia leírása szerint - a Szináj-hegyi Tóraadást és Jerikó falainak összeomlását. A zsinagógában újesztendőkor (ros hasaná) és az engesztelő nap (jom kipur) végén szólal meg. A hagyomány szerint sófárhang jelzi majd a messiás eljövetelét, a feltámadást. Sírköveken ez utóbbi képzet miatt ábrázolták.

5. gyertya, gyertyatartó: többértelmű jelképek. A gyertya (héberül nér) mindenekelőtt az élet és a lélek szimbóluma, a Példabeszédek könyvének közismert verse alapján: „az ember lelke Isten mécsese” (20:27). Ugyanakkor a családi élet jelképe is. Kétágú gyertyatartó a szombatot, az ötágú a templomot jelenti. Az előbbi áldó kezekkel kísérve a péntek esti gyertyagyújtásra utal (például egy suceavai sírkövön). Ezek a jelképek inkább női sírköveken fordulnak elő.

Folytatjuk...

Ismeretlen zsidók nyomában XIII. Lakner Artúr

Lakner Artúr (Zólyom, 1893. április 7. – Németország, 1944.) magyar író, forgatókönyvíró, filmdramaturg, rendező, színházigazgató, Lakner Bácsi Gyermekszínházának alapítója.

Lakner Jakab foltozósusztér és Krausz Róza fiaként született zsidó családban. Összesen 14-en voltak testvérek, akikből 10-en maradtak életben. Lakner Artúr az első világháborúban a fronton szolgált. 1916. november 12-én Budapesten, az Erzsébetvárosban feleségül vette a nála három évvel idősebb Wollner Ágnes, Wollner József és Kohn Mária leányát.

1919-ben a Corvin filmgyár dramaturgja volt, 1924-ig a filmgyár intézője. 1924-től Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Buster Keaton némafilmjeinek egyéni humorú magyar felirataival tűnt fel. 1926-ban átvette a Royal Apollo filmszínház vezetését és 1937-ig mind a Royal Apollo, mind a hozzá tartozó 7 premiermozi igazgatója volt. Írt színdarabokat is. Zenés gyermekszíndarabjai főleg a Vígszínházban kerültek bemutatásra, ahol 1930-1938 között tartott állandó gyermekelőadásokat. Édes Moshá című gyermek operettjéből 1935-ben filmet írt. 1935. november 3-án a Magyar Mozgóképszínházi és Filmipari Tisztviselők Országos Szövetségének társelnöke lett.

1935 novemberében a Magyar Film Iroda műtermében elkezdték az első magyar szinkron elkészítését és az alkotók dramaturgnak kérték fel. Az ő feladata volt, hogy a Négy és fél muskétás című film német szövegét magyarra igazítsa át. A Hófehérke című Walt Disney-filmben a hét törpe neveit (Tudor, Vidor, Morgó, Szende, Szundi, Hapci és Kuka) ő találta ki. A Fészek Klub örökös tagja volt.

1944-ben a zsidó származása miatt behívót kapott a Röck Szilárd utcai gyűjtőtáborba. Ekkor orvosoktól próbált igazolást szerezni, hogy a szíve nem egészséges, a felhívott jó barátai pedig letették a kagylót, nem akarván abba a gyanúba keveredni, hogy egy zsidón segítenek. Az utolsó hír Kecskemétről érkezett róla, amikor a marhavagonba való beszállásra vártak a pályaudvaron, és ott is a sínek mellett az időt kihasználva, az elhurcolásra váró gyerekeknek játszott. Ezután Németországba hurcolták, ahol nyoma veszett. A budapesti központi járásbíróság 1945. március 15-ei dátummal holtá nyilvánította.

Nehéz lenne felsorolni azt a sok száz gyereket, aki neki köszönhetette színészi vagy művészi pályáját, vagy akár későbbi hírnevét.

A teljesség igénye nélkül „Lakner-gyerekek” voltak:

Ruttkai Éva, Galambos Erzsi, Kishegyi Árpád, Lakatos Gabriella, Pataki Ferenc, Rónai András, Ferrari Violetta, Szombathelyi Blanka, Váradi Kató és Zsolnai Hédi.

„Milyen jó lenne, ha az élet is olyan volna, mint a fekete palatábla az iskolában: ami velünk történik, azt mind krétával írná fel valami titkos kéz, és amikor visszatekintünk a múltra, egyszerűen letörölhetnénk azt, ami nem sikerült”.

- Lakner Artúr -

Forrás: (wikipedia)

Scheiber Sándor: „TANÍTÓ MESTEREK A HAGYOMÁNY LÁNCOLATÁVAL”

EMLÉKBESZÉD LÖW IMMANUEL FELETT Szegeden, 1969.június29-én.

A mű az emberi kultúra egy fontos fejezete. Linné rendszerében s a teljes héber irodalom alapján bemutatta a zsidóság ismerte növényvilágát. Feltünteti minden egyes növény szerepét a zsidó rítusban, haláchában, aggádában, művészetben, költészetben, orvostudományban, konyhában, családnevekben; a zsidóság szerepét természetükben és terjesztésükben. A szőlővel és borral 139 lapon át foglalkozik; ugyanilyen részletesen a fügével és szikomórával; eperfával és balzsammal; salátával, náddal, árpával, búzával, hagymával, datolyával, almával és citrommal.

A folklórnak külön fejezet jut mindenütt, hiszen Löw ennek a tudományágnak a zsidóságon belül egyik megalapítója volt. Az ujjakról, a csókról és a könnyről írt dolgozatai mindmáig a legragyogóbb idevágó kutatások. S minthogy ő maga nem fordíthat erre több időt, a mellette működő Löwinger Adolfot nevezi a zsidó folklór nagynevű munkásává.

Mondanom sem kell, hogy a Flora minden lapján található egy-egy pompás etimológia, szövegolvasat, magyarázat, konjektúra.

A munka kiadásának költségeit az Amerikába származott G. A. Kohut fedezte, s az atyja nevét megörökítő Alexander Kohut Memorial Foundation sorozatában jelentette meg. Chajes úgy nyilatkozott Kohutnak, hogy ha mást nem tett volna, mint kiadta ezt a monumentális alkotást, már igazolta az alapítvány létjogosultságát.

A tudományos kritika apoteózis volt. Jávorka Sándor azt írta a Botanikai Közlemények-ben: **"A legrészletesebb művelődéstörténeti munka, amely a növényvilág és az ember közötti fontos kapcsolat kutatásának terén valaha is megjelent."**

Hasonló módszerrel dolgozta fel a zsidó irodalom állat- és ásványvilágát. Megfigyelhető, hogyan hullámzott benne érdeklődési körének három ága. A flórával egy időben 1906 és 1935 között a faunából ad közzé részleteket: a halak, kígyók és kételtűek osztályát. Utolsó évtizedében azonban kizárólag az ásványokból publikál. Ezek sorrendben: mágnes, só, márvány, tükör, vas, cin, fénylő drágakövek, gyöngy, réz, gyémánt, antimon és ólom. Különösen gazdag a vas és a réz anyag. Aki e fémek és ásványok lelőhelyei után kutat Izraelben, Löw tanulmányaival kezében teszi. Aki a zsidóság szerepét vizsgálja e fémekkel és ásványokkal kapcsolatban, itt megtalálja. Aki az ezekhez fűződő néphit és babona iránt érdeklődik, szintén ide folyamodik. Jóleső érzéssel tölt el, hogy ezeket az elszórt fejezeteket összegyűjthettem, és a folyóiratok, gyűjtőmunkák nagy temetőjéből kiemelve a mindenkori tanítványok kezébe adhattam.

Pályakezddésem büszkesége, hogy az arany és ezüst fejezetét a kilencvenéves szerző - mielőtt útjára bocsátotta Berlinbe a Leo Baeck-Emlékkönyvbe -:- elküldte az ország legkisebb hitközségébe, Dunaföldvárra, hogy átolvassam.

Erre és levelezésünkre utalt az 1944-es pesti, tragikus viszontlátáskor. Amikor az Aréna úti zsinagóga gyűjtőtáborához értem, épp mentőautóba emelték a deportáló vagonból kimentett, összetört, vak tudóst. Egy üveg meleg levest nyújtottam be neki. A kiéhezett aggyastán reszkető kanalizgatás közben megszólalt: **„Jobb a levesed, mint az írásod."** Mindig haragudott apró betűimért. Valaki mögöttem megjegyezte: **"Sic transit gloria mundi."**

Tévedett. " ... Nőttön nő tiszta fénye, Amint időben, térben távozik. " Új köntösben jelent meg a Flora, s munkában van héber fordítása. Hirdetik a Pjlanzenamen-t és atyjának általa gondozott öt kötetét. Készül összegyűjtött műveinek kiadása. Minden leírt sora orákulum. Szeged és zsidósága büszke lehet, hogy itt élt és működött a század legnagyobb keleti nyelvésze és kultúrtörténésze. Leánya és vérei jelenlétében meghatottan tisztelgünk - mi, törpe utódok - halhatatlan emléke előtt, földi elmúlása negyedszázados évfordulóján.

RECEPT-TÁR

Mézes-narancsos bimuelosz – Szezárdi hanukai desszert

Izgalmas édes „olajos” fánkyszerű édesség egy téli hanukai estére, kellemes narancsos ízkavalkád.

Hozzávalók:

2 evőkanál növényi olaj, plusz a sütéshez
1 evőkanál szárított élesztő
Másfél bögre (egy bögre itt 235 gramm) meleg víz
1 nagy narancs leve, és a gyümölcsbőr külön (kb 1/3 bögre)

1 teáskanál reszelt narancshéj
¾ teáskanál só
1 evőkanál és egy teáskanál cukor
1 bögre méz
3 és fél bögre liszt

Elkészítés:

Keverd össze a lisztet, egy evőkanál cukrot és a sót egy nagy tálban. Egy másik tálba tegyél fél bögre meleg vizet, élesztőt és cukrot, pihentesd 10 percig. Ezután add hozzá a lisztes keveréket, a maradék vizet, három evőkanál narancslevet, narancshéjat, 2 evőkanál olajat, és gyorsan, fél perc alatt keverd össze egy fakanállal.

Folytasd a gyúrást kézzel, adj hozzá egy kis lisztet, ha túl ragadós. Egy kiolajozott, letakart tálban pihentesd a tésztát egy-másfél óráig.

Bőven tegyél olajat a serpenyőbe, és amikor már nagyon forró, diónyi adagokat formálj olajos kézzel a tésztából, és óvatosan dobod bele az olajba. Süsd 3-4 percig, amíg aranybarna lesz, majd papírtörletre csepegtesd le.

Egy kis lábosban melegítsd össze a mézet a maradék narancslével, és ezzel locsold meg a fánkokat.

Forrás: (zolimabbi)

GYERMEKEK MESÉLIK: SOÁ TÚLÉLŐK VALLOMÁSAI

Inge (Inge 1935-ben született Németországban, Kippenheimben) befejező rész

Theresienstadtban így teltek a napjaink: a korai ébresztés után azonnal sorba álltunk fekete-kávéért, amit legtöbbször meg sem ittunk. Olyan átlátszó volt, hogy abban mostuk ki a ruháinkat. Aztán egy kicsit játszottunk a környező blokkokban lévő gyerekekkel, de folyton ránk szóltak a felnőttek: "Ne rohangáljatok olyan sokat, mert megéheztetek, és nem tudunk adni semmit! Vigyázzatok a ruhátokra. Ha elszakad, nem tudunk másikat adni!"

Azután előlről ugyanaz: ismét sorban állás. Hosszú, kígyózó sorban álltunk a pléhcsajkákkal ebédért. Furakodtunk, lökdösődtünk, hogy hamarabb kapjuk meg. Anandóan turkáltunk a konyha körüli szemétben. Apám nagy szakértő volt ebben. Tudta, hová dobják a lerágott csontokat. Összegyűjtögette őket, aztán otthon újra megfőzte, mi meg lerágtuk, ami még maradt rajta. Ha sikerült egy kis darab krumplit találnunk, levest főztünk belőle. A terem közepén volt egy kis vaskályha, de nem tudtunk mivel tüzelni. Főleg könyvekkel tüzeltünk, de 'nem tartott sokáig. Este minden ugyanúgy ismétlődött. Órákig vártunk egy kis krumplira vagy levesre, és ha megkaptuk, vége volt a napnak. Nagyon kicsi volt a kenyéradagunk. Emlékszem, hogy apám megjelölte a kenyeret. Hétfőn ettől eddig ehettünk belőle, aztán a keddi nap következett. Nagyon vigyáztunk, hogy ne haladjuk túl a jelet. Persze a kenyér majdnem ehetetlen volt. Sokszor gesztenyéből készült, és csak félig volt megsütve. Tulajdonképpen az egész napunk keresgéléssel telt el, főleg ennivaló után kutattunk. Állandóan éhesek voltunk. A barátnőmmel sokszor azon versengtünk, ki tudja felidézni a legfinomabb süteményt vagy habos tortát, aztán elképzeltük, milyen íze van. Abban is versenyeztünk, kinek látszik ki több bordája.

A következő történetről az a mondás jut eszembe, hogy "szegény, mint a templom egere". Egyszer kinyitottam azt a kis dobozt, amiben a babámat tartottam. Ezt a kis bőrt találtam benne. Nem tudtam elképzelni, mi a fene lehet az. Kiderült, hogy egy kiséger, aki éhen halt. Teljesen megaszalódott, kifogyott a bőréből. Még az egereknek sem volt mit enni...

A tizenévesek két nagy épületben laktak. Osztályokra osztották őket, és a tanárok elkezdték a tanítást. Én is megtanultam egy kicsit angolul. Verseket magoltattak be velünk, hogy tornáztassuk az agyunkat.

A táborból két-három havonta indították a transzportokat. Egyszerre körülbelül ezer fő ment el, de senki sem tudta, mikor kerül rá a sor. Még irigykedtünk is azokra, akik elmentek. Miért nem mi kerülünk ki innen? Miért kell pont nekünk maradni? Biztosak voltunk benne, hogy ennél csak jobb helyre lehet kerülni. Amikor a legjobb barátom elment, nagyon irigyeltem, de balsejtelmek is gyötörtek. Akkoriban egy kicsit vallásosabb voltam, mint manapság. Megbeszéltem Istennel: "Kérlek, tedd azt, ami nekünk a legjobb. Félek a másik helytől, nem tudom elképzelni, milyen lehet. Te biztosan tudod ... Ha rosszabb, mint ez, kérlek, ne küldj oda bennünket".

GYERMEKEK MESÉLIK: SOÁ TÚLÉLŐK VALLOMÁSAI

Egy idős néni, akit anyám gondozott a gerontológiai osztályon, varrt egy kis düftintarisznyát a babámnak, hogy az is indulásra készen álljon. A néni táskája is mindig be volt csomagolva, hogy indulásra kész legyen.

1944 végén a tábor majdnem kiürült. Nagy sürgés-forgás kezdődött. Mindent hófehérre meszeltek, próbálták a tábort elfogadhatóvá varázsolni. Még külön gyerekpavilont is felállítottak. Aztán jöttek a vöröskeresztesek, filmeket is hoztak magukkal. Sajnos anyám nem engedte, hogy odamenjek. A vöröskeresztesek nemsokára elmentek, és minden folyt tovább, ahogy addig. Egy nagy színjáték volt az egész, semmi sem változott.

1945 elején Theresienstadtba szállítottak egy csomó embert más táborokból. Auschwitzból és más helyekről érkeztek csontsoványan, meggyötrötten. Akkor tudtam meg, mi történt a többiekkel.

Néhány évvel ezelőtt elhatároztam, hogy számot vetek az életemmel. Elhatároztam, hogy visszamegyek Theresienstadtba, és felnőtt szemmel megnézem, mi történt ott valójában. Dachauban is elmentem, mert ott volt apám és nagyapám. Különös élmény volt, akár egy álom. Hogyan tudtunk azzal a tudattal élni, hogy bármelyik pillanatban meghalhatunk? Hirtelen valami semmihez sem fogható érzés töltött el: "Abban az utcában sétálok, amelyekben akarok! Szabad vagyok!"

Egy vers Inge Theresienstadtban írt naplójából (1944):

***„Ha kismadár lennék
Senki sem kérdezné
Miért szállok oly magasra
Csak repülnék csak dalolnék”***

1945. május 8-án a szovjet csapatok felszabadították Theresienstadtot. Inge és szülei visszatértek Németországba, majd kivándoroltak az Egyesült Államokba. Inge jelenleg vegyész egy New York-i kórházban.

Forrás: (multesjovo)

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND DECEMBER 1 – 31. KÖZÖTT

1.	csütörtök		7,00	16,00	7.	K
2.	péntek	⚡15,36	7,00	16,00	8.	
3.	szombat	Vájécé vége: 16,46	8,00	16,00	9.	
4.	vasárnap		8,00	16,00	10.	I
5.	hétfő		7,00	16,00	11.	
6.	kedd		7,00	16,00	12.	
7.	szerda		7,00	16,00	13.	
8.	csütörtök		7,00	16,00	14.	S
9.	péntek	⚡15,34	7,00	16,00	15.	
10.	szombat	Vájislách vége: 16,45	8,00	16,00	16.	
11.	vasárnap		8,00	16,00	17.	Z
12.	hétfő		7,00	16,00	18.	
13.	kedd		7,00	16,00	19.	
14.	szerda		7,00	16,00	20.	
15.	csütörtök		7,00	16,00	21.	L
16.	péntek	⚡15,35	7,00	16,00	22.	
17.	szombat	Vájésev vége: 16,46 Újhold hirdetés	8,00	16,00	23.	É
18.	vasárnap	Erev Hanuka	8,00	16,00	24.	
19.	hétfő	Hanuka 1	7,00	16,00	25.	
20.	kedd	Hanuka 2	7,00	16,00	26.	V
21.	szerda	Hanuka 3	7,00	16,00	27.	
22.	csütörtök	Hanuka 4	7,00	16,00	28.	
23.	péntek	Hanuka 5 ⚡15,37	7,00	15,30	29.	
24.	szombat	Mikéc vége:16,50 Hanuka 6 / Újhold 1	8,00	16,00	30.	—
25.	vasárnap	Hanuka 7 / Újhold 2	8,00	16,00	1.	T
26.	hétfő	Hanuka 8	8,00	16,00	2.	É
27.	kedd		7,00	16,00	3.	
28.	szerda		7,00	16,00	4.	V
29.	csütörtök		7,00	16,00	5.	É
30.	péntek	⚡15,43	7,00	16,00	6.	
31.	szombat	Vájigás vége: 16,55	8,00	16,00	7.	T

BÁÁL SÉM TOV HANUKIJÁJA

Amikor kiszlév hónapja elérkezett, a Báál Sém Tov minden évben összegyűjtötte a gyerekeket a helyi chéderből, köztük a saját unokáit is, és elmesélte nekik hanuka ünnepének csodás történetét.

A gyerekek nagy örömeire ezután hanukiját is készített velük: hanukai mécsestartót az ünnep napjaira. Elkészítették a hanukija alapját, nyolc ágat kis tartályokkal, melyekbe az olajat tölthették, és egy kis karocskát a samesz, szolgagyertya részére, mellyel a többi lángot lobbantják fel. A lámpásokat két oroszlán díszítette, piros nyelvük kilógott a szájukból. A hászidok azt mondták, hogy az a hanukija, melyet mesterük készített a gyerekekkel, olyan volt, mint a Szentély menórája, mely majd a messiás eljövetelekor száll le újra a földre, hogy megvilágítsa a megváltott zsidók útját Izrael Földjére.

Hanuka első estéjén, amikor az első gyertyát kellett meggyújtani, a Báál Sém Tov és a gyerekek hanukijáját a nagy rabbi zsinagógájának tanulószobájában helyezték el. Számos hászid érkezett nagy távolságról, hogy a mester közelében lehessen, amikor meggyújtják az első napi mécsest. A nagy esemény előtt a Báál Sém Tov mindig Tórát tanított az egybegyűlteknél. Az egyik évben, ahogy befejezték az esti imát, a következőket mondta az ott lévőknek:

„Azt mondja az írás: amikor meggyújtod – szó szerint felemeled – a gyertyákat. Miért mondja azt: amikor felemeled? Mert annak, aki meggyújtja a hanuka fényeit, saját magát is lángra kell lobbantania, és annak, aki felemeli a gyertyákat, saját magát is fel kell emelnie az önfeláldozás szintjére.” Miután ezt elmondta, a Báál Sém Tov arca ragyogni kezdett, és átszellemülten kérdezte: „Mindenki készen áll az önfeláldozásra, ahogyan azt a makabik, Mátitjáhu és fiai tették?” A hászidok és a gyerekek, akik részt vettek a menóra elkészítésében, egy emberként válaszoltak: „Készen állunk!” Azzal táncolni és énekelni kezdtek, szívüket-lelküket is beleadva, addig-addig, míg úgy tűnt nekik, hogy lángok emelik fel őket a padlózat fölé. A Báál Sém Tov velük táncolt, kéz a kézben, vállat vállnak vetve a hászidokkal. Az egyik hászid időnként felugrott testvérei vállára, és hangosan elmondta a Smá ima szavait: Halljad Izrael, az Örökkévaló a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlenegy.

Mielőtt a mester meggyújtotta volna a gyertyát, szemét a Smát kiáltó hászidra függesztette, majd szemét lehunyva hosszasan medítált. Amikor újra kinyitotta a szemét, ezt kérdezte: „Miért húzzuk el az echád [egy] szó végét, amikor a Smát mondjuk? Azért, mert mindennek a lényege az Egyetlen, az Egyetlen fent és lent is. Az Egyetlen nélkül nincsen Smá ima sem.”

BÁÁL SÉM TOV HANUKIJÁJA

Az öt hallgató hászidok magukba szívták a tanítást, és igencsak megnövekedett és megerősödött bennük a testvériség és az egység érzése, mert megértették, hogy a hászidizmus lényege az Egyetlen. Ahogyan minden évben, az énekesek új dallammal kezdték énekelni a Smát. A hászidok azt mondták, hogy akik nem hallották, hogyan éneklük a Smát a Báál Sém Tov tanházában, azok valójában soha nem is hallottak életükben igazi dalt.

Ezután a Báál Sém Tov a menóra részeiről magyarázott, először az alapjáról, melyen a nyolc kar nyugodott a nyolc tartállyal a tiszta olaj számára. Azt mondta: „A karok ereje abban áll, hogy egyetlen alapon nyugszanak, mely egységbe foglalja és a szentség szintjére juttatja őket. Bár minden egyes kanóc a saját tartályában ég, a közös alap miatt mégis úgy tűnik, mintha egyetlen ágat alkotnának. Ezért mondunk a gyertyagyújtásra csupán egyetlen áldást: Áldott vagy Te, örökkévaló Istenünk ... Aki megparancsoltad nekünk hanuka gyertyájának meggyújtását. Mert mind a nyolc gyertya egyként szent.” Néhány pillanatra elhallgatott, ám egyszer csak egy hang törte meg a csendet, az idős reb Pinchász unokájának tisztán csengő hangja: „De mi a helyzet a sámesszel, rebbe?” – kérdezte. A fiú hangja úgy emelkedett fel, mintha minden gyerek szívéből egyszerre jött volna, mert mindannyian ugyanarra gondoltak: vajon a rebbe miért nem szólt semmit a sámeszgyertáról? A hászidok várakozásteljesen néztek a Báál Sém Tovra.

A rebbe egy pár percig csöndesen gondolkodott, majd gyengéden a gyermekre nézett. A fiú, úgy nézett ki, maga is meglepődött a saját merészségén, hogy a kérdést feltette. A rabbi végül így felelt neki: „A sámeszgyertya szentsége semmivel nem kisebb, mint a többi gyertyáé. Sőt, még szentebb is azoknál, mert használhatjuk a fényét, ellentétben a többi hanukai lánggal, melyek fényét tilos bármire használni, csak nézhetjük őket. Ez a favágók és vízfordók különleges jutalma Izrael gyermekei között. Az ő munkájuknak volt köszönhető, hogy a kohénok be tudták mutatni az áldozatokat a Szentélyben.” Aztán a fiúhoz fordult, aki a kérdést feltette: „Neked pedig, fiam, adj a Örökkévaló, hogy egyike lehessél szent szolgálóinak, a sámeszeknek, akik elhozzák a megváltást.” – És így is történt.

Forrás: (zsido.com)

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Izraelben marad a terrorista holtteste

Beni Gantz védelmi miniszter szerda reggel egy helyzetértékelés végén úgy döntött, hogy Nasszer Abu Hmeid, az Al-Aksza Mártírok Brigádja terrorcsoport egyik alapítójának holtteste Izraelben marad, és nem adják át a Palesztin Hatóságnak.

Egy körülbelül két évvel ezelőtti kabinethatározat lehetővé teszi Izraelnek a gyilkosságban, személy megsebesítésében és fegyverek birtoklásában érintett terroristák holttestének birtoklásának kiterjesztését, még akkor is, ha nem a Hamász terrorszervezethez tartoznak.

A holttestek kiadásának késleltetése az izraeli foglyok és eltűntek hazahozása céljából történik. A Hamász évek óta két izraeli civil, valamint két izraeli katona holttestét tartja vissza és nem hajlandó őket kiadni.

Mindemellett Gantz visszautasította azokat a hamis állításokat, amelyek Izrael kezét vélték felfedezni a terrorista halála mögött.

Az 51 éves Abu Hmeidnél tavaly augusztusban tüdőrákot diagnosztizáltak, állapota azóta romlott, a rákos sejtek elterjedtek az egész testében, beleértve az agyát is, állítja a Palesztin Foglyok és Exfogolyok ügyeinek Bizottsága.

A Bizottság más palesztin csoportokkal együtt gondatlansággal és Abu Hmeid szándékos meggyilkolásával vádolta a Börtönszolgálatot, mondván, hogy a rákot korábban diagnosztizálniuk kellett volna és jobban kezelni.

A Börtönszolgálat visszautasította a vádat, mondván, hogy a fogoly „rendszeres és gondos ellátásban részesült az Izraeli Börtönszolgálat egészségügyi személyzetétől és külső szakemberektől”.

Forrás: (szombat)

A nációk számára nem volt komfortos...

A nációk számára egyaránt problémásak voltak az ünnep zsidó, illetve keresztény vonatkozásai.

A nációk számára egyáltalán nem volt komfortos a gondolat, hogy a karácsony keresztény ünnep. Az pedig pláne nem, hogy Jézus maga zsidó volt. Mivel a társadalom jó része keresztény volt, ezért szóba se jöhetett, hogy eltöröljék az ünnepet, helyette magát a karácsonyt próbálták a saját elképzeléseikhez igazítani.

Gerry Bowler történész szerint a nációk igyekeztek a karácsonyt pártünneppé, saját ünnepségükké formálni. Mindenhová náci jelvényüket tűzték, sőt párttagjaik képeivel állítottak össze betlehemeket, írja a femina.hu.

Annak érdekében, hogy a német lakosságból kiűzzék a hosszú időre visszatekintő karácsonyi szokásokat, a nációk módszeresen a pogány német, árja törzsi rituálékhoz és hagyományokhoz nyúltak vissza. Hangsúlyozták, hogy ezeknek igenis helye van a modern karácsonyi tradíciók között.

A legfontosabb hagyományok egyike volt a téli napforduló megünneplése. A nációk olyan messzire mentek, hogy megpróbálták áthelyezni a karácsony dátumát a napforduló idejére. Még nagy előadásokat is tartottak erről, és közösségi máglyákat rendeztek, amelyek állítólag a kereszténység előtti rituáléből merítettek. Szent Miklóst, azaz a gyermekek kedves Mikulásának alakját pedig Wotanként, ősi germán istenséggént próbálták újra definiálni.

Ám a karácsony lényegét minden törekvés ellenére sem tudták maradéktalanul kiirtani az emberek szívéből. Ezért egy idő múlva a hagyományos karácsonyi tradíciók megtartása a náciizmussal szembeni ellenállás szimbólumává vált.

Forrás: (israelinfo)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

				JELEZ A VILLAMOS		CÍMŰ, RÖVIDEN PER, JOGVITA	GYŐZELMES-KEDIK	RÓMAI 1-ES	A JOULE JELE A TANTÁL VEGYEJELE		SZÍNPAZI KOSZTUM
				A POÉN 1. RÉSZÉ							E
				HATÁROZATLAN NÉVELŐ				... RIGHT!; MINDEN RENDBEN! MEZŐ			
				SÉRTÉST SZÓ NÉLKÜL TÚR				MÉHRAJ TAGJAI KALÁSZOS NÖVÉNY			
				GRAMM, RÖVIDEN		MEGHATÓDVA BESZÉL PAZAR					
				EGER HATÁRAI! TÜZTŐL HEVÜL		CSAVART KÖTÉL MUNKÁT BEFEJEZ					
SZABADON ENGED	A POÉN 2. RÉSZÉ	BÉR ELEME! AZ ITT LÉVŐ		TELJESEN KIFEJLETT ARRÉBB NYOMO	SIEMENS, RÖVIDEN	TÚLRA LADIKÁZIK TESZT VÉGE!			VÍZBEN ÁLL! BÉKA-EMBER		
							SZOMORUSÁG PÜNKÖSDIRÓZSA				
ENERGIA, RÖVIDEN FÖLFELÉ MOZGAT				CSECSEMŐRUHA ADOTT IDŐTŐL					HATALMASSÁG DUBLIN POLGÁRAI		
TISZTA SÜLY					KISKABÁT ELŐVIGYÁZATOS			SZAPORODÓ (HAL) MEGTA-PASZTAL			
NEWTON, RÖVIDEN		TIPPELGETŐ ERDEI ROVAR					LAKATOLÁS HALSZELET!				
SZÉF EGYIK FELE! ÁRUS			HÓOMLÁS NŐI NÉV					ELKÉPZELES KÓSZÁL			
				AMELY SZEMÉLY MADÁR-TESTRÉS			LYUK A HAJÓN IRODALMI MŰNEM			AMPER, RÖVIDEN PARLAGOT FELSZÁNT	
EME				INDUL A STAFÉTA! HELYBEN		ELÁJUL MÉTER, RÖVIDEN			UGATNI KEZD! ELŐFORDULÓ		
PÉLDÁUL A BICEPSZ						LEKVÁR VEZETÉKBEN KERING		SZÜRKE-ÁLLOMÁNY MELEG ÉVSZAK			
NYÁRI MUNKA A HATÁRBAN						HASZONBÉR, NÉPIESEN LEFELÉ				HAMAROSAN BEKÖTİK A FEJÉT!	
A HÁTÁRA OTTHON HASZNÁLATOS			TÜKÖR SZÉLEI! BELÜL KIOLD!		DRÁGA IDŐMERŐ KISSÉ RÁFAGY!						
				A TULAJDONÁBAN NORVÉG AUTOJEL							
A KÓRHÁZ JELE	C						TORNÁC, RÉGI SZÓVAL				
							?	A SZEMÉLYERŐL			

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

SPORT HÍREK

Drámai csatában, 3–3-as döntetlen után, tizenegyesekkel jutott a csúcsra Argentína a katarai labdarúgó-vb-n, a két gólt szerző Lionel Messi 35 évesen megkoronázta pályafutását.

Melegítő társai között újra és újra felnézett, a lelátót kémlelte Lionel Messi, mintha keresett volna valakit. Talán családtagjait, gyermekeit fürkészte a tribünön gyülekező nézők között, vagy csak egyszerűen a nép szeretetéből, várakozással teli morajlásából próbált erőt meríteni élete legfontosabb mérkőzéséhez. A csatához, amelyet a La Gazzetta dello Sport pontos megfogalmazása szerint múlttal és jövővel szemben kellett megvívnia vasárnap a Luszaíli Stadionban.

A múlttal szemben, amely 35 éves korára megajándékozta mindennel, amit csak futballista megkaphat, egyedül a legfőbb kitüntetést, a világbajnoki címet tartotta vissza tőle, még a 2014-es riói döntőben is. Utolsó esélyként a vasárnapi Argentína–Franciaország mérkőzés kínálkozott arra, hogy kiteljesítse csodálatos pályafutását és felérjen a nemzet korábbi klasszisa, az 1986-os világbajnok Diego Maradona mellé. Vannak a sportban szurkolói kötődéstől független igazságok, ilyen az is, hogy korunk futballzenije rászolgált a nagy elismerésre. Nem véletlen, hogy Didier Deschamps francia szövetségi kapitány döntő előtti meghökkentő megjegyzése szerint sokan még Franciaországban is szerették volna Messit világbajnoknak látni. Pedig sejteni lehetett, a kívánság teljesülése jár némi francia áldozattal.

De az argentin csapat vezérének szembe kellett néznie ezen a napon a jövővel is, amelynek neve is volt: Kylian Mbappé. Miközben a dél-amerikai futballművész lenyűgöző alkotói korszakának végéhez közeledve igyekezett megragadni az utolsó esélyt, a franciák szupernindzsája, a 24. évét kedden betöltő csatár már a kezdés pillanatában világbajnoknak mondhatta magát, sőt, az előtte álló aktív évek sora még bőven ígért neki alkalmat a sor folytatására. A háromszoros világbajnok Pelé nagy kedvence, a modern labdarúgás csodagyereke, a jövő sikerei felé észveszejtő sebességgel száguldó csatár tisztában volt vele, akkor is lesz még lehetősége a brazil legenda beérésére, ha netán a katarai döntőt „elviszi” előle Messi.

Nem Messi és Mbappé, hanem Argentína és Franciaország vb-döntője a mostani – ismételtettként előzetesen mindkét oldalon, és miközben a katarai torna két legbiztosabb válogatottja nyilvánvaló közösségi erővel jutott el a vasárnapi párharcig, nem volt kétséges: a végén úgyis Messi vagy Mbappé világbajnoksága lesz ez.

Négy évvel ezelőtt, a Franciaország–Argentína (4–3) vb-nyolcad döntő kazanyi drámája után, Mbappé és Messi kézfogását és sportszerű ölelését látva úgy éreztem, szemtanúi lehettünk a nagy nemzedékváltás szimbolikus pillanatának: az egyik tekintetből az ideje végéhez közeledő klasszis fájó felismerését lehetett kiolvasni, a másiktól a mesterét tisztelettel búcsúztató ifjanc vagányságát. Az óráátállítás ideje azonban még nem jött el, vagy legalábbis akkor nem számoltam a katarai időeltolódással: a mester Luszaílban készen állt arra, hogy még egy utolsó leckét adjon a tanítványnak.

A 2022-es világbajnokság győztese Argentína.

A világ legjobb játékosa Lionel Messi.

IMAI DÖK, GYERTAGYÚJTÁS, IDÖSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2022. Dec. 23. – 2022. Dec. 30.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
23. péntek	7:00	15:30
24. szombat	8:00	16:00
25. vasárnap	8:00	16:00
26. hétfő	8:00	16:00
27. kedd	7:00	16:00
28. szerda	7:00	16:00
29. csütörtök	7:00	16:00
30. péntek	7:00	16:00

צ/ז

17. betűnk az Cádik,
számértéke: 90.

Az Cádik jelentése:
Igaz EMBER

3/9

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
23. péntek	15:38	24. szombat	16:50
30. péntek	15:43	31. szombat	16:55

POÉN SAROK

- A bölcst rabbitól megkérdezik a tanítványai:
- Mitől édes a kávé? A cukortól vagy a kavarástól?
- Természetesen a kavarástól. - válaszolja a rabbi.
- Akkor miért kell bele a cukor? - kérdik a tanítványok.
- Hogy tudjuk meddig kell kavarni!

Események

A héten Horovitz László úr tartott jorcájtót édesanyja után. Imádkozás befejeztével villásreggelit adott az elhunyt tiszteletére.

Szerdán tartotta kiléne a hanukai ünnepséget, az imádkozás után a rabbi úr és felesége vendégül látta a megjelenteket. Finom ételek kerültek az asztalra, volt tombola, zene, és fánkozás. Köszönjük Haim Saul rabbinak és Muski rebeccennek. Vidám hangulat volt jellemző a hanukai ünnepségen. Köszönjük mindenkinek, aki segédkezett az est lebonyolításában.

Rajs Hajdes Tévész tartunk szombaton és vasárnap, különleges szombat lesz mert három Tórából fogunk felolvasni.

EMBERBARÁT IDÖSEK KLUBJA

„IDÖSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléne tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt december 28.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor